

Zed'

I.

Jeremiáš poslouchal zvuky bouřícího se města, hlavu položenou v dlaních. S ječením sirén si pohrával vítr, jinde tak nepříjemný kouř tu byl cítit jen jako jemná připomínka. Seděl na polorozložené zdi v bezpečí ghetta, kam živý nesmí. Obklopen hloučkem mlčících a rozpadajících se bytostí.

“Všechny ty věci, co jsem psal a říkal, všechno to bylo zbytečné. Před měsícem jsem je varoval a oni mě zavřeli na šest dní... Copak takhle se dá žít?!”

Ghetto. Uzavřená oblast, kde býval dříve hřbitov. Lidé, kteří se tu ocitli, ztratili status živých. Zastavilo se jim srdce, tělo se začalo rozpadat. Byly jim odebrány doklady, majetek, přišli i o jméno. Ti, kteří si ho pamatovali, zůstávali u starých náhrobků, na kterých byla jména podobná, dokud je mohli číst. Ale čím častěji za nimi chodil, opouštěli je a přicházeli k němu. Byl živý a mohl mluvit. Měli vědomí, co je opouštělo pomalu. A někde hluboko v té čtvrti byla i odpověď na otázku, jakou podobu má smrt bez drahé vědecké asistence. Ti, kteří neměli tolik prostředků, se té odpovědi báli.

“Čekám, kdy mi seberou doklady,” pokračoval. “Zklamal jsem sám sebe. V tom víru města a života, v tom kotli rychlosti a násilí už nejsem potřebný. Věřil jsem, že z moci postavení k lidem najdu cestu, věřil jsem, že pomůžu i vám...”

Jeden z mlčících, dříve muž, se k němu pomalu přišoural a podal mu malý papírek. Patřil mezi ty, co si ještě pamatovali, jak se píše.

Dělal dobře.

Stálo tam. Ještě včera si ten muž pamatoval i slova, dnes udělal první chybu. Jeremiáš mu papírek vrátil se smutným úsměvem. Možná za týden už mu bude psát někdo jiný. Nejspíš nový, co ztratí status živého.

“Ale ono to nestačí, příteli,” odpověděl. “Kdybych alespoň měl nějaký výsledek, ale co jsem se tomu všemu postavil, přišel jsem o místo, o faru, o klubovnu i o přátele... Ale copak to nevidí?! Jak takovou hrůzu můžou nevidět?!”

Chvilí přemáhal pláč. Před těmi, kteří dříve byli lidmi, se nestyděl.

“Pořádal jsem přednášky, kázal, křičel jsem na náměstích, psal do novin! A do hlavního času mezi zábavami jsem se dostal jako blázen, kterého veřejně svlékla do naha banda výrostků!”

Muž mu podal další papírek:

Skončí taky.

Hořce se pousmál:

“Máte pravdu, taky tu skončí...”

Promnul si tvář a sáhl do saka, kde nosil kapesní vydání starých textů. Od té doby, co přišel o faru, si tu z nich rád četl. A později z nich i předčítal. Kupodivu mu naslouchali. Když listoval, ozvala se za ním policejní siréna.

“Otče, víte, že ste tu tedle tejden už potřetí?” Vyklonil se z okénka policejního vozu starší policista. Jeremiáš jen pokrčil rameny.

“No já jen, abyste zase nepřekročil, nemuseli by vás pustit zpátky.”

Znal ho. Jeho matku vídával v kostele. Pak jí přivezli sem a ona sedávala na jednom z hlazených žulových kamenů. Od minulého týdne ji ale nezahlédl. Ztratila se někde v hlubších částech ghetta, kam neměl odvahu zajít ani on.

“Jsem duchovní a mám povolení s nimi mluvit, Tome,” zamračil se Jeremiáš. “A upřímně by mi ani nevadilo, kdyby mě nechtěli pustit zpět,” ukázal směrem k městu, kde se rozhořela divoká pouliční válka.

Tom mávl rukou:

“No to jo, máte pravdu, že neska to nabralo nepěkný otáčky, to jo. Prej tam ale byli i nějaký mrtváci, tak dejte pozor. Já si teda napíšu, že ste tu nebyl...”

Pokynul mu a auto zmizelo za prvním rohem. Když se Jeremiáš otočil, stáli ještě blíž. Zalistoval knihou.

“Dnes zůstanu tady u vás,” řekl k nim. “Nemůžu už stejně nic dělat. I když mám pocit, že jsem nezvládl, co jsem měl.”

Stránky zůstaly otevřené. Najednou nemohl číst.

“Ale jak jsem tomu měl zabránit?! Jak?! Tolik let a ani náznak, že by mě aspoň vyslechli!”

Položil knihu vedle sebe a znovu si schoval tvář do dlaní. Když se rozednívalo, rozhořelo se ve městě otevřené násilí. Ačkoliv mnoho let upozorňoval na nebezpečí, ačkoliv se snažil najít cestu ven z beznaděje. Status živého se mu zlomit nepodařilo. Připadal si jako na rozcestí bez jediného ukazatele. Neschopen pohybu, bezradný. Sám.

Na koleno mu muž z ghetta přitiskl další ušmudlaný papírek napsaný rukou člověka, která se rozpadala:

Ale my tady vás rádi.

II.

Tom pokynul faráři, stáhl okénko a ukázal mladému kolegovi, aby jel dál.

“To ho nezatkneš?” Zeptal se ten, když zahýbal podél hřbitovní zdi.

“Ne,” zavrtěl hlavou Tom. “Je to hodnej chlap. Možná trochu blbne s těma mrtvejma, ale je neškodnej. Je to farář, divnej patron.”

“Dyt' s nima mluví,” namítl mladík.

“Ale jo,” přikývl Tom. “Von s nima mluví, ale snaží se jim to trochu usnadnit. Pomáhal mi i s mámou. A jestli si mám vybrat, tak bych i docela rád, aby tam v tý čtvrti někdo byl. Taky budu rád, když si se mnou někdo promluví, až...”

“Krucí, Tome, nikdo z nás neví, co se s nima děje. Sme policajti musíme to tu hlídat!”

“Tak hlídej! A objed' to eště dvakrát!” Odsekl Tom a odmlčel se.

Do tichého mručení motoru zachrčelo policejní hlášení. Od chvíle, co mu mladšího kolegu přidělili, se jeho pracovní tempo nepříjemně zrychlilo. Měl pocit, že přítomnost mladého svobodného policisty počet nehod nebo událostí znásobuje. A začal i podezírat obyvatele čtvrti, že je záměrně vyvolávají. Sloužil tu třicet let. Žil padesát. Čtvrť plná zeleně se během jeho života změnila k nepoznání. Stačilo, aby v čase, kdy se objevili první mrtváci, sousedila s nejrozsáhlejším hřbitovem ve městě. Bohatší se odstěhovali, chudší zůstali. Postupem se tu začaly objevovat první vykřičené domy. A první podnikavci začali prodávat umělé květiny nebo talismany.

Mladík dupnul na brzdu. Kdyby se nedržel, skončil by Tom na předním skle.

“Co blbneš?!”

“Otáčím. Neslyšels hlášení?”

Neslyšel. Ale podle toho, jak mladík rozezvučel sirény, poznal, že se zase něco děje u hřbitovní zdi.

“Do prdele, ne... Už zase... Jen to ne...” Hlesl mladík, sotva se přiblížili blíž.

“Tak ho di chytit, strážníku,” řekl Tom. “Já začnu uklízet.”

“Kurva!” Zabrzdil prudce mladík. Vyskočil z auta a rozeběhl se k muži, který kolem sebe mával samurajským mečem.

Tom pomalu vystoupil, vytáhl ze dveří nové balení gumových rukavic a nasadil si je. Čas od času se stalo, že se objevil nějaký blázen, co narušil hranici ghetta a vybíjel se na těch, co ztratili status živých. Nezralé děti z bohatých rodin si z mrtváků dělaly terče, sekty tu pořádaly setkání, na kterých se zapalovaly ohně, někdy se objevil blázen, co přeskočil zeď ghetta z přesvědčení, že lidstvo spasí. Těch nebylo tolik, ale nadělali nejvíc škod.

Tom se shýbnul, aby sebral první hlavu. Dívala se na něj.

“No nezlobte se,” zamumlal policista. “Taky mám těch magorů plný zuby. Je mi to líto.”

Odnesl hlavu k rezavé brance a otevřel. Bylo jich tam nashromážděno hodně. Ruch a život je přitahoval. Ve své nevědomosti se tak stahovali přesně do míst, kde někdo takhle řádil. A povzbuzovali tak přesvědčení, že chtějí bojovat. Tom položil hlavu na povalený náhrobek a šel pro další.

Když se vracel pro čtvrtou, zahlédl kolegu. Se zakrváceným rukávem držel zatčeného zezadu za krk a vedl ho v předklonu k autu. Samurajský meč se mu houpal na rameni.

“Co ti proved?” Zeptal se Tom.

“Ten podělanej magor mě sekl! Kdybych moh, tak ho za tu zeď pošlu ve dvou kusech!”

“Strč ho do auta a odvez ho. Hned pak ale jeď k doktorům, kdoví jakou infekci ti do toho tou kudlou zanes. Až ti to zavážou, tak se pro mě vrať. Budu tu uklízet. Ten debil tu nadělal strašnej svinčík.”

“Vidíš to?!” Křikl mladý policista na kluka v kapuci. “Vidíš, co bude muset po tobě uklidit, ty hajzle?!”

“Sežerou vás!” Začal zpod kapuce ječet kluk. “Dyž je nepobijete, tak si pro vás přijdou!”

Mladý strážník ho zezadu nakopl. Tom se otočil, aby to neviděl. Rozuměl, jak se jeho partner cítí. Viděl už toho za svou službu hodně, ale uklízení rozsekaných těl mrtváků byla jednoznačně jeho nejméně oblíbená činnost. Podle zvuků rozpoznal, že ještě pár ran schytl, než ho jeho kolega hodil na zadní sedadlo služebního auta. Magor. Když se rozhlédl, kam až sahají těla, neměl pro něj lepšího slova. Další magor v kápi.

“Tome,” vyklonil se z okénka auta jeho partner. “Pošlu ti sem nějakou posilu, kdyby se něco dělo. Vrátim se brzo.”

“Jo,” mávl rukou.

Nepočítal hodiny ani minuty. Možná je sbíral dvě, možná tři hodiny. Obešel zeď ještě několikrát, aby se ujistil, že nic nezůstalo venku, a pak se posadil na kamenný schod u hlavního vchodu. Měl chuť si zapálit.

Stáhl si rukavice, dal je zpět do papírového pytlíku a ztěžka se zvedl, aby je vyhodil. Jen se dotkl popelnice, vyběhla z protějšího domu starší tělnatá žena.

“Tome! To se nedá vydržet!”

Vlastnila “masážní” salón. Všichni věděli, že malé byty, které pronajímala děvčatům, slouží jinému účelu, ale nikdo se zatím neozval. Na místě, kde se každý večer dá zahlédnout,

jak za zdi hledají polorozpadlí lidé jména na starých náhrobcích, pochopil každý, že útěcha má hodně tváří.

“Co se děje, Gábi?”

“Zase Lucia,” začala sotva k němu doběhla, ale nedokázala větu dokončit. Opřela se o popelnici a chvíli popadala dech.

“Tome, už je tam strašnej puch a já se bojím, že mi to zažene zákazníky.”

“Ona ho eště nevyprovodila?”

“Ne. A teď se dokonce zabarikádovala u sebe a odmítá vyjít ven, protože se bojí, že ho odvedem! Ježiš dyť nikdo ani neví, co to provede!”

“Netrojči,” kývl Tom a přešel ulici.

Dům byl starý. Schody prošlapané do oblouků, kachličky na zdech pomalu odpadávaly. Vyšel do třetího patra a zaklepal na dveře jednoho z bytů.

“Lucy, otevři mi. To sem já, Tom.” řekl.

“Viděls to?! Viděls to, co ten magor dělal?!” Ozvalo se zpoza dveří.

“Jasněže sem to viděl,” odpověděl Tom. “Tři hodiny sem to uklízel.”

“Nedopustím, aby se tohle stalo tátovi!”

“Lucy, to už není tvůj táta, táta umřel.”

“Jak to můžeš říct?!” Vyjekla. “Dyť jenom přestal mluvit!”

“Lucy, otevři. Musíme ho vyprovodit.”

“Na to zapomeňte!”

Gábi spráskla dlaně:

“Krucinál, dyť mi sem pošle přepadovku! Zničej mi podnik!”

“Už sem řekl, netrojči,” odpověděl tiše Tom. “Budu před barákem, kdyby něco, a ty skočíš k východní zdi ghetta. Je to tak půl hodinka chůze po levý straně. Sedí tam farář Jeremiáš. Přiveď ho, vyzná se v tom.”

“Ale, co když...”

Tom zvedl dlaň:

“Přiveď ho. Stačí když mu řekneš, co se děje a že tě posílám.”

Gábi kývla a beze slov se rozeběhla ze schodů. I když byl teprve čas oběda, měl Tom pocit, že ho únava srazí na kolena. Opasek ho tížil, košile se mu lepila na tělo a odznak tlačil. Vyšel před dům. Chtěl si sednout zpět na kamenný schod, ale mezitím už rozruch přitáhl další z těch, co ztratili status živého. Stáli u mřížové brány a dívali se na hromadu hlav, kterou tam Tom odnášel. Když se objevil, otočili se k němu.

Byl to od rána špatný den.

“Promiňte,” zašeptal.

Rychlým krokem popošel podél plné zdi a opřel se tak, aby na něj neviděli.

III.

Když zalévala kávu, třáslly se jí ruce. Měla na nich několik masivních náramků. Zvonily o sebe a rozezněly i sklenici, když o ní zavádila. Oči ji pálily od slz. Položila nápoj na stůl a zavřela dveře tak, aby se na ně nemohl dívat rozpadající se muž na křesle.

“Mívám je obvykle otevřený a povídám mu, ale...” řekla.

V náznaku úsměvu byla i část omluvy. Jeremiáš si vzal dvě kostky cukru. Lucia byla rázná třicátnice. Postavu zvýrazňovaly nejen laciné šperky, ale i veliký výstřih a upnutá sukně, která byla tak krátká, že se ani sukní nazvat nedala. Díval se do kávy a potily se mu dlaně. Sedla si naproti.

“Nikdo mi nebude říkat, že to není můj táta!” Řekla. Slzy se jí spustily znovu. Vytáhla si tři kapesníčky.

Jeremiáš držel sklenici, náramky o sebe při každém pohybu zazvonily. V malé kuchyni byly stěny popsané životem. Mastný flek na místě, kde opilý zákazníci opírali hlavu, očouzený pruh u vařiče.

“Lucy,” začal tiše. “Nikdo z nás neví, co se potom s člověkem stane. Tom se vám jen snažil vysvětlit, že kvůli tomu je zapotřebí vašeho otce doprovodit a...”

“...řek mi, že to už není můj táta! A já moc dobře vim, že je!”

Mrskla s kapesníčky do koše, vstala a sáhla pro krabičku cigaret. Když jednu vytáhla, hodila krabičku na stůl. Ruce se jí ale třáslly tak, že si nedokázala zapálit. Schovala tvář do dlaní a rozeštkala se.

Jeremiáš pustil sklenici, vzal zapalovač a připálil jí. Pomohl jí sednout.

“Díky,” hlesla.

“Lucy, oni si většinou nepamatují...”

“...ale tohle já přece vim!” Přerušila ho. “Myslíte si, že sem blbá?! Každý den na mě z vokna koukám. Já vidím, jak sou ztracený! Občas vidím i ty kretény, co nás chtějí spasit. Třeba dneska ten magor...”

Zarazila se nad tím, co řekla.

“Nezlobte se, otče. Nechtěla jsem se vás dotknout...”

“To nic,” usmál se. “Já vím, jak jste to myslela. Také jsem se vás nechtěl nijak

dotknout.”

Zarazila se. S cigaretou u obličeje se na něj pozorně zadívala. Oči ženy, co viděly příliš mnoho na svůj věk.

“Nejste na flandáka mladej?” Zeptala se.

Zavrtěl hlavou:

“Stačil jsem se jím stát, být jím, přestat jím být, nechat se zesměšnit i přijít o faru.”

Poprvé, co u ní byl, se pousmála. Levná líčidla rozmazaná po tváři. Když potáhla z cigarety, měl chvíli dojem, že ji vykouří na dvě nadechnutí.

“A co děláte teď?”

“Víte, mé povolání je tak trochu podivínské. Učím. Dávám lekce dětem z chudších rodin, když zaostávají. Kážu a věnuji se otázce, která je teď tak ožehavá.”

“Status?”

“Status živého,” přikývl.

Típla cigaretu do přeplněného popelníku. Pár oharků přepadlo na ubrus z umělé hmoty. Chvíli váhala, ale pak popelník vzala, vysypala do koše a tisíckrát opakovaným pohybem narychlo ubrus utřela. Bez jediného slova vzala Jeremiášovi jeho kávu, položila na stůl dvě skleničky a z lednice vytáhla otevřené víno.

“Je sice otevřený od včera,” omlouvala se, když mu nalévala. “Ale nechal to tu moc fajnověj chlap. A tahle debata není na kafe, to se na mě nezlobte.”

Neodporoval. Vyměnil jednu sklenku za druhou. Lucy nalila víno a zapálila si další cigaretu.

“Víte, kolikrát sem takle přemejšlela. Lidi sou hovada. Když vám prostě někdo umřel, tak umřel. A já si moc dobře pamatuju, jak si všichni stěžovali, jak je to složitý. To bylo porád zařídit to a ono... Jakýpak zařizování?! Šoupnul ste je do truhly! A podivejte se dneska!”

“Lucy, věřte mi, že mám pocit, že se svět zbláznil, ale myslím si, že se něco dělat dá.”

“Víte, já bejvala moc dobrá tanečnice,” vedla si svou řeč dál. “Můj táta mi moc fandil. Vždycky byl se mnou, nevynechal jediný představení!”

Odklepla popel z cigarety a napila se vína. Její obličej se pomalu v kouři ztrácel.

“Divíte se, co tu děláme? V tomhle domě? V týhle čtvrti?”

Neodpověděl.

“Chytla sem se špatnýho chlapa. Táta to nesl těžce. Jednou se dokonce servali. Věděl, že mě ten idiot mlátí a chtěl mě bránit. Jenže místo toho skončil se zlomenou čelistí a já s naštěplým kolenem. Chápete? Ten hajzl si mě prostě pojistil, protože potom už byl s tancováním konec. Ale pak ho stejně někdo zastřelil.”

Hystericky se rozesmála:

“Víte, čím sem se pak bavila? Chodila sem za tu hnusnou zed’ toho hajzla krájet! Celej tejden a byl to nejkrásnější tejden mého života! Krájela sem a on nemoh ani řvát! Jen na mě čuměl! Byl z něj podělanej mrtvák!”

Dopila svou sklenici a hned dolila zpět.

“Lucy,” řekl tiše. “Jsou věci, které bychom neměli nést.”

“Můj táta nevěděl, co dělám, čím se jako žívím,” neposlouchala ho. Dívala se před sebe, jako kdyby se před ní odvíjel film jejího života.

“Myslel, že dělám masáže. Byl nahluchlej a skoro slepej. A taky hodně popletenej posledních pár let. No teď je to s ním teda těžší. Chce mi pořád utíkat. Předevčírem vylekal jednu holku z druhého patra. A deodoranty už na něj taky nefungujou...”

“Lucy, nemůžete žít život mrtvého. Dřív sice bylo mnohem jednodušší se rozloučit, ale vaše cesty se už rozdělily.”

Zamračila se. Típla cigaretu a otočila se přímo k němu. Byl by přísahal, že její oči byly v tu chvíli stejné jako oči těch, co byli za zdí.

“Všichni v tomhle domě sou mrtví, otče. Nikdo z nás už tu nežije. Přežíváme ze dne na den. Včera sem přemejšlela, že by nám klidně mohli sebrat jména i doklady jako jim,” kývla směrem ke ghettu.

“Jedinej rozdíl by byl v tom, že my si jména pamatujem. Jinak sme stejný hovna. Víte, že ani nečumíme na reklamy? Mohli bychom z tý krásy vyzvracet živý srdce z těla!”

Další dva kapesníčky skončily posmrkané na zemi. Proudly slz, které barvila líčidla.

“Je toho na mě někdy moc...”

Jeremiáš vzal svou knihu a otevřel ji. Mezi stránkami ležel pomuchlaný papírek s kostrbatým písmem. Podal jí ho.

Ale my tady vás rádi

“Chodím tam každý den, Lucy, a čtu jim. Nejsou sami, dokud neodejdou do hlubších částí ghetta. Nemůžu vám zaručit, že mě nepřekvapí nějaký blázen s mečem jako dnes, ale můžu vám slíbit, že váš otec nebude sám.”

Přisunul krabičku s kapesníčky blíž:

“Je čas tuhle starost vyřešit. Pomůžu vám ho doprovodit.”

Gábi držela Luciu za ruku, Tom ji objímal kolem ramen. Dívali se na Jeremiáše za velikou kovanou branou.

“Do prdele, do prdele, do prdele...” šeptala Lucy. Držela si kapesníček u nosu.

“Dáš si teď tejdén voraz, holka,” řekla Gábi. “Musíš se trochu sebrat.”

“Já už nemůžu, Gábi,” odpověděla Lucy. “Nemůžu.”

Jeremiáš zavřel bránu a sešel z kamených schodů.

“Byl nejvyšší čas, zamířil sám do středu ghetta,” řekl. “Už se netrapte, Lucy.”

“Víte, asi mě nejvíc dostalo, že odešel tady v tom baráku. Von mě měl fakt rád a já vedu takovej podělanej život...”

Jeremiáš kývl na Toma a Gábi, vzal Lucy kolem ramen a odvedl ji dál. Chvíli pomalu šli podél zdi, pak se zastavili.

“Vedete podobný život jako páter, co ztratil faru i farníky?” usmál se na ni a pomohl jí utřít slzy.

“Škoda, že ste fland’ák,” řekla. “Hned bych si vás vzala.”

“Lucy, jste krásná žena, co umí tančit. Proč se prostě neseberete a nezačnete znovu.”

“Zkoušela sem to. Stejně se vrátím. Potkám zase někýho hajzla a skončím u Gábi. Táta byl jedinej chlap, co mě měl doopravdy rád.”

Jeremiáš se ohlédl. Tom právě nastupoval do služebního auta, které řídil mladý policista s ovázanou rukou, Gábi vcházela zpět do domu. Život se vracel do svých kolejí.

“Akorát si pamatujem jména, jinak sme na tom stejně jako ty za zdí,” zašeptala.

“Nejste,” řekl jí. “Vás ještě jde přivést k životu. Pro vás existuje elixír.”

“No to mi teda prozrad’te jakej a já ho začnu prodávat,” ušklíbla se skrz rozmazaná líčidla a utřela si oči.

Podal jí balíček čistých kapesníků.

“Naděje, Lucy. Naděje...”